

верске толеранције и плурализма), сасвим могуће да постоје политичке партије које у свом називу имају одредбу „хришћанска“, дотле је у савременој Русији ситуација другачија. Русија је изворно вишенационална и вишеконфесионална земља, која сада проживљава врло сложену прелазну етапу свог развоја, за коју је, поред осталог, карактеристично нагло заостравање верског фундаментализма и ксенофобичног расположења. Овде је то уношење диференцијације по верској припадности у сферу политичке борбе за власт, бременито опасностима од раскола друштва на национално-верске компоненте. А то ће неизбежно довести до поткопавања безбедности државе, па значи и до кршења права њених грађана. Да би схватили сву сложеност ситуације, треба узети у обзир чињеницу да према последњем попису становништва у целој Русији, у њој живе 193 етничке заједнице, које имају најразличитије верске погледе.

Друга група права, у чијој уставноправној заштити се испољава специфичност, а која је својствена Русији и другим постсоцијалистичким државама, јесу социјално-економска права.

С једне стране, пред органима за контролу уставности тих земаља стоји задатак да путем заштите права приватне својине, слободе договора и права на слободну предузетничку делатност помогну у формирању и јачању правних института тржишне економије. Али, при том је веома потребно посветити посебну пажњу (ја бих чак рекао – нарочито брижно се односити према) заштити социјалних права. Ово уопште није условљено остацима социјалистичке прошлости и чак не ни релативно ниским животним стандардом већине грађана, него потребом да се исправе неправилности приватизације социјалистичке својине, да се у насталим условима обезбеди максимално могућ ниво социјалне правде и да се сачува друштвено-политичка стабилност. За разлику од Западне Европе, где се успостављање тржишног друштвено-економског уређења одвијало вековима, у постсоцијалистичким државама је направљен оштар заокрет у својинским односима, чија је полазна тачка била приватизација невиђених размера и невиђеног темпа. При томе су неретко кршене не само фундаменталне норме права и морала, већ и важеће законодавство у једној или другој земљи. Неправедност извршене приватизације је најболнији проблем за наша друштва. У разним земљама нове демократије она се манифестује у различитом степену, што умногоме зависи од изабраног модела приватизације. Мислим да нећу погрешити ако кажем да је у Русији тај проблем нарочито оштро изражен.

Свој допринос решавању овог проблема Уставни суд Русије види пре свега у заштити социјалних права оних слојева становништва који су остали одсечени од процеса приватизације нашег заједничког социјалистичког наслеђа. Под заштитом тих права Суд подразумева не државну добротворност, диктирану резонима политичког или моралног